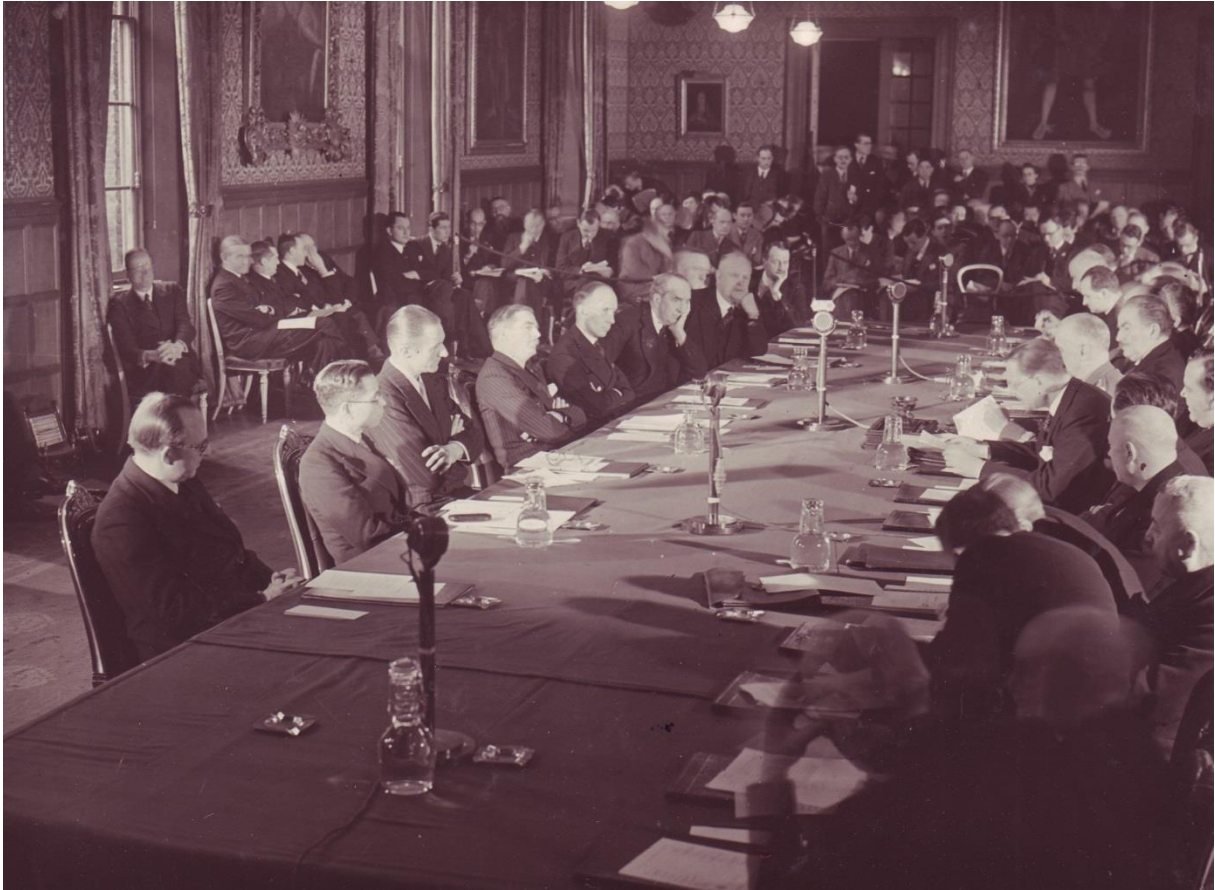

20. Tärkein monenvälinen aloite

13. tammikuuta 1942 Lontoon Pyhän Jamesin palatsissa pidettiin kansainvälinen kokous, jonka puheenjohtajana toimi pääministeri Władysław Sikorski. Kokouksen pääaiheena oli saksalaisten sotarikollisten syytteenpano. Miehitettyjen maiden, eli Puolan, Belgian, Tšekkoslovakian, Kreikan, Luxemburgin, Alankomaiden, Norjan ja Jugoslavian, sekä Vapaan Ranskan edustajat allekirjoittivat kokouksessa hyväksytyn päätöslauselman. Lontoossa vierailivat suurvaltojen edustajat seurasivat keskustelua – se piti Neuvostoliiton poissa äänestysryhmästä. Suurlähettiläs Edward Raczyński, Puolan ulkoministeriön johtaja elokuusta 1941 lähtien, muistutti: ”Luin lausunnon Puolan hallituksen puolesta. Iso kiitos lakimiehillemme Potulickille ja Kulskille, jotka valmistelivat, neuvottelivat ja ohjasivat päätöslauselmaa. (...) Neuvottelumme olivat parrasvaloissa ja ne julkaistiin radiolähetyksissä. Eden toimi kokouksen isäntänä pitkän neuvottelupöydän ääressä. Yhdysvaltain suurlähettiläs Biddle ja Neuvostoliiton suurlähettiläs Bogomolov istuivat hänen oikealla puolellaan.”

Hyväksytty julistus oli tärkein monenvälinen aloite toisen maailmansodan aikana ja sillä oli tärkeä rooli Nürnbergin oikeudenkäynnin synnyssä.

Kokoushuone: pääministeri Władysław Sikorski puheenvuorossaan (osittain peitetty) hänen vieressä vasemmalla Edward Raczyński; pöydän vastakkaisella puolella valtioiden ja hallitusten edustajat - ensimmäinen vasemmalta Neuvostoliiton suurlähettiläs Alexander Bogomolov, toinen - Kiinan tasavallan lähettiläs Wen She, kolmas - Yhdysvaltain suurlähettiläs Anthony Drexel Biddle, neljäs - Iso-Britannian ulkoministeri Anthony Eden, viides- Kanadan suurlähettiläs Vincent Massey, kuudes - Stanley Bru, Australian korkea komissaari.